

17 lande med i forskning,

Danmarks Miljøundersøgelser i Silkeborg samler trådene i fem-årigt forskningsprojekt, der skal bane vejen for et sundere liv i Europa

Af Jens Andersen

På søndag rejser forskningschef Hans Løkke, der leder afdelingen for Terrestrisk Økologi ved Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) i Silkeborg, til Barcelona.

To dage senere siger han midt i den spanske storby goddag til repræsentanter fra 38 partnere fra 17 europæiske lande, og så er der ellers »kick off«-konference på et gigantisk EU-støttet forskningsprojekt, der i løbet af fem år skal skaffe ny viden, som på længere

sigt kan betyde et bedre liv med færre sygedage for europæerne.

Det er et forskningsprojekt, hvor økonomien samlet overstiger 100 millioner kroner. Hvor godt 100 topforskere på en række forskellige områder bliver involveret. Og hvor hele herligheden koordineres fra et projektsekretariat oprettet i afdelingen for Terrestrisk Økologi hos DMU på Vejlsøvej i Silkeborg.

Hård konkurrence

At det blev DMU, som vandt det EU-udbudte forskningsprojekt i spidsen for et europæisk konsortium inden for miljø- og sundhedsforskning, lå først klart i juni 2004 efter flere videnskabelige bedømmelsesrunder.

Og selv om de sidste papirer endnu ikke er skrevet under og åbningskonferencen først foregår nu, så har man faktisk været i gang med arbejdet siden 1. november.

Der er tale om et arbejde, der over de fem år involverer 14 DMU-ansatte som forskere og administratorer - dog ikke alle på fuld tid.

Godkendelse af kemikalier

Projektet handler om at finde bedre metoder til at godkende kemikalier, som har en særlig virkning på mennesker og naturen. Projektet omfatter også blandinger af kemiske stoffer i produkter med undtagelse af fødevarer.

Problemet er, at omkring en fjerdedel af årsagerne til de sygdomme, vi får i Europa, har noget med miljøet at gøre.

Mennesket påvirkes gennem miljøet - luften, vandet, jorden - af de stoffer, der anvendes i produktionen. Og det er mange: i Danmark alene 20.000 forskellige, fortæller Hans Løkke.

Det er stoffer, der anvendes til alt fra landbrugsjord over rengøringsmid-

2005

der styres fra Silkeborg

ler til plast-komponenter og medicin, så undværes kan de ikke.

Men kan man finde frem til, hvilke faktorer ved sammensætningen af stofferne der rummer større risici end andre, så kan meget vindes. For det kan åbne for nye procedurer for godkendelse af tilladte stoffer i større harmoni med EU's handlingsplan for miljø og sundhed.

Industrien er sparringspartner

Det er ikke enkelt. Hverken forskningsmæssigt eller politisk.

Det handler nemlig ikke »bare« om kemikalier, deres sammensætning og indvirken på det fysiske miljø.

Overvejelser om geografiske, sociale og kulturelle forskelle Europa rundt skal også med i billedet.

Og man sørger samtidig for at have industrien med på banen i et rådgivende udvalg, der følger projektet hele vejen lige fra Barcelona-mødet. I det

udvalg sidder også repræsentanter for de nationale myndigheder og EU samt fra den store handelspartner: USA.

- Udvalget skal hjælpe os på rette vej. For det nytter ikke noget, at vi kommer frem til resultater, der betyder dyrere, dårligere og langsommeligere processer, siger Hans Løkke.

Om man fra starten er på rette vej i projektet, vil vise sig efter et års tid. Allerede da evalueres de foreløbige resultater, som de mange europæiske topforskere fra 15 EU-lande plus Schweiz og Bulgarien, vil være nået frem til.

- Dermed får vi mulighed for at dreje projektet, hvis det er nødvendigt - i øvrigt også økonomisk, siger Hans Løkke.

Ingen mirakler

Men samlet forventer forskningschefen fra Silkeborg, at halvdelen af de resultater, man håber at opnå, er i hus

efter de første tre projekt-år.

Alligevel skal man ikke vente at se resultaterne af forskningen gennemført i praksis før om 10 år, vurderer Hans Løkke. Det hænger igen sammen med, at der er rigtigt mange interesser på spil - og at ændringer af godkendelsesprocedurer for kemikalier og tilsætningsstoffer altid koster penge.

- Et kolossalt puslespil, sammenfatter Hans Løkke den udfordring, som samarbejdet omkring det store forskningsprojekt indebærer.

Hårdt arbejde venter forude - hvad projektets navn næsten fortæller. Det hedder noget så kompliceret som »Novel Methods for Integrated Risk Assessment of Cumulative Stressors in Europe«.

Men forkortet er navnet: NOMIRACLE - ingen mirakler.